

ความตกลงขององค์การการค้าโลกกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ

นางสาว เอกสุดา สารากรปริวัณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3256-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WORLD TRADE ORGANIZATION AGREEMENTS AND
FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL

Miss Eaksuda Sarakornboriragsa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in laws

Department of Law

Faculty of Laws

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3256-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความตกลงขององค์การการค้าโลกกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการ

ควบคุมยาสูบ

โดย

นางสาวเอกสุดา สารากกรบริรักษ์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

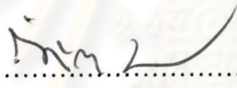
อาจารย์ที่ปรึกษา

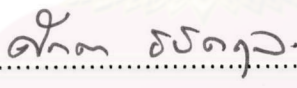
รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์วิฑิต มั่นตาภรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ทัชชมัย ฤกษ์ะสุด)

..... กรรมการ
(แพทย์หญิง วราภรณ์ ภูมิสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พิทักษ์ อุดมวิชัยวัฒน์)

เอกสุดา สารากรปริวัักษ์ : ความตกลงขององค์การการค้าโลกกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ. (World Trade Organization Agreements and Framework Convention on Tobacco Control) อ. ที่ปรึกษา: รศ. ดร. ศักดา ธนิตกุล, 196 หน้า. ISBN 947-17-3256-2.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะทั่วไปของความสัมพันธ์ระหว่างสนธิสัญญา ทั้งต่อประเทศที่เป็นภาคีและไม่ได้เป็นภาคีของสนธิสัญญานั้น โดยจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตกลงขององค์การการค้าโลกกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ และศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคยาสูบที่สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบว่าจะถูกท้าทายภายใต้หลักการค้าเสรีขององค์การการค้าโลกได้หรือไม่ อย่างไร รวมถึงการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศภาคีของสนธิสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าว

ผลการศึกษาค้นพบว่า การปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับหลักการค้าเสรีขององค์การการค้าโลก แต่กฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองต่อการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์จากอันตรายที่เกิดจากการบริโภคยาสูบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประสานความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างการค้าและการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ทั้งในกรอบระหว่างประเทศและภายในประเทศ เพื่อให้มาตรการที่ถูกใช้ในการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์จากอันตรายที่เกิดจากการบริโภคยาสูบเป็นมาตรการที่ชอบธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4286161934 : MAJOR LAWS

KEY WORD: FREE TRADE / HEALTH PROTECTION / TOBACCO CONTROL

EAKSUDA SARAKORNBORIRAGSA : WORLD TRADE ORGANIZATION AGREEMENTS
AND FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL.THESIS ADVISOR :
ASSOC.PROF.SAKDA THANITKUL PH.D., 196 pp. ISBN 947-17-3256-2

This research is meant to study the general aspects of the relationship between the convention members and the non-members. This is done through the study on the World Trade Organization Agreements and the Framework Convention on Tobacco Control and the study on control measures against tobacco consumption as far as they are consistent with the convention to see whether it would be challenged under free trade principles of the World Trade Organization or not and how, as well as the dispute resolution among the members of the two treaties.

The study reveals that the protection of life and health of human has certain relation with free trade principles under the World Trade Organization. But the existing rules of the World Trade Organization do not respond to the protection of life and health of human being from the harm from tobacco consumption. Therefore, there is a need to coordinate between law on international trade and the protection of life and health of human being at the international level and domestic level. This is to give rightfulness to the measures against tobacco consumption mentioned above.

Field of study.....LAWS.....

Academic year.....2545.....

Student's signature.....*Eaksuda Sarakornboriragsa*.....

Advisor's signature.....*Sakda Thanitkul*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ
ข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียนตลอดระยะเวลาการทำวิจัย จวบจน
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์วิจิต มันทามรณ รองศาสตราจารย์ ทัชชมัย
ฤกษ์สุด แพทย์หญิง วราภรณ์ ภูมิสวัสดิ์ อาจารย์ พิทักษ์ อุดมวิชัยวัฒน์ และอาจารย์ บังอร
ฤทธิภักดี ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
โดยกรุณาสละเวลาช่วยตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง อีกทั้งให้ข้อคิดอันมีคุณค่าเป็นอย่างมาก
ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจจน
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ มารดา และน้องสาวของผู้เขียน ที่คอยให้ความ
ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจและห่วงใยผู้เขียนตลอดมา

หากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอขอบ
ให้เป็นกตเวทิตาแก่ บิดา มารดา ของผู้เขียน รวมทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา
ความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เขียนตลอดมา หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้
เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เอกสุดา สารากรบริรักษ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 : บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 : ความสัมพันธ์ระหว่างสนธิสัญญาในกฎหมายระหว่างประเทศ	7
1. ป่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ.....	7
1.1 สนธิสัญญาระหว่างประเทศ.....	8
1.2 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ.....	9
1.3 หลักกฎหมายทั่วไป.....	11
1.4 คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลและคำสอนของผู้เผยแพร่อันทรงคุณวุฒิตั้งอย่างสูง.....	12
2. การให้บังคับและผลของสนธิสัญญาระหว่างประเทศภาคีของสนธิสัญญา.....	13
2.1 หลักสัญญาต้องเป็นสัญญา.....	13
2.2 หลักสนธิสัญญายอมผูกพันรัฐ.....	14
2.3 หลักสนธิสัญญาไม่มีผลย้อนหลัง.....	14
3. การให้บังคับและผลของสนธิสัญญาต่อประเทศที่สาม.....	15
3.1 หลักสนธิสัญญามีผลเฉพาะระหว่างประเทศภาคี.....	15

สารบัญ (ต่อ)

3.2 ข้อยกเว้นของหลักสนธิสัญญาที่มีผลเฉพาะระหว่างประเทศภาคี.....	15
3.2.1 ข้อยกเว้นที่เกิดจากความยินยอมของประเทศที่สาม.....	15
3.2.2 ข้อยกเว้นที่ไม่ได้เกิดจากความยินยอมของประเทศที่สาม.....	16
4. การขัดกันระหว่างสนธิสัญญาที่ทำขึ้นก่อนกับสนธิสัญญาที่ทำขึ้นภายหลัง.....	17
4.1 กรณีที่เป็นภาคีด้วยกันทั้งหมด.....	21
4.2 กรณีที่ไม่ได้เป็นภาคีด้วยกันทั้งหมด.....	24

บทที่ 3 : กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบกับการควบคุมยาสูบ

ระหว่างประเทศ.....	33
1. ความเป็นมาของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	33
2. กระบวนการของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	38
2.1 การจัดทำในรูปแบบ “กรอบอนุสัญญา”.....	38
2.2 องค์ประกอบของ “กรอบอนุสัญญา”.....	40
2.2.1 วัตถุประสงค์และหลักการ.....	40
2.2.2 พันธกรณีทั่วไป.....	42
2.2.3 องค์การภายใต้กรอบอนุสัญญา.....	42
2.2.4 มาตรการในการบังคับใช้.....	43
2.2.5 กระบวนการในการตัดสินใจ.....	43
2.3 พิธีสาร.....	43
2.4 ลำดับเหตุการณ์ในการจัดทำกรอบอนุสัญญา ว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	44
2.5 การดำเนินการในภายหลังการลงมติรับรองกรอบอนุสัญญา ว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	47
3. มาตรการสำคัญภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	47
3.1 มาตรการในการลดความต้องการของการบริโภคยาสูบ (Measures relating to the reduction of demand for tobacco).....	48
3.1.1 มาตรการด้านราคาและภาษีเพื่อลดความต้องการยาสูบ (Price and tax measures to reduce the demand for tobacco).....	48

สารบัญ (ต่อ)

3.1.2	มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการด้านราคาเพื่อลดความต้องการยาสูบ (Non-price measures to reduce the demand for tobacco)....	51	
3.1.3	มาตรการเพื่อลดความต้องการของผู้ติดยาสูบและการเลิกใช้ยาสูบ (Demand reduction measures concerning tobacco dependence and cessation).....	56	
3.2	มาตรการในการลดปริมาณผลผลิตยาสูบ (Measures relating to the reduction of the supply of tobacco).....	57	
3.2.1	มาตรการเพื่อกำจัดการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผิดกฎหมาย (Illicit trade in tobacco products).....	57	
3.2.2	มาตรการเกี่ยวกับการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เยาวชน และการขายโดยเยาวชน (Sales to and by minors).....	59	
3.2.3	มาตรการเกี่ยวกับการสนับสนุนโดยรัฐบาลสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ(Provision of Government support for economically viable alternative activities).....	60	
3.3	ความสัมพันธ์ระหว่างกรอบอนุสัญญานี้กับความตกลงอื่น ๆ (Relationship between this Convention and other agreements and legal instruments).....	61	
4.	บทบาทขององค์กรต่าง ๆ ต่อกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	62	
4.1	บทบาทขององค์การอนามัยโลก.....	62	
4.2	บทบาทขององค์การภาครัฐ.....	65	
4.3	บทบาทขององค์กรเอกชน.....	66	
5.	ทำทีของประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	66	
บทที่ 4 : ความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลกที่เกี่ยวกับการควบคุมยาสูบ			
ระหว่างประเทศ.....			68
1.	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994.....	69	
1.1	หลักทั่วไปของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994.....	69	
1.1.1	หลักการไม่เลือกปฏิบัติ.....	70	

สารบัญ (ต่อ)

1.1.2	หลักการห้ามจำกัดปริมาณ.....	75
1.1.3	หลักความโปร่งใส.....	75
1.2	ข้อยกเว้นทั่วไปของความตกลงว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 เพื่อปกป้องชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์.....	76
1.2.1	บทนำของข้อยกเว้นทั่วไปมาตรา XX	79
1.2.2	ข้อยกเว้นเพื่อปกป้องชีวิตหรือสุขภาพมนุษย์ สัตว์ หรือพืช ภายใต้มาตรา XX (b).....	82
2.	ความตกลงว่าด้วยการเกษตร.....	90
2.1	หลักทั่วไปของความตกลงว่าด้วยการเกษตร.....	90
2.1.1	การเปิดตลาด (market access)	91
2.1.2	การอุดหนุนภายในประเทศ (Domestic support).....	92
2.1.3	การอุดหนุนการส่งออก (Export competition/subsidies)	95
3.	ความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช.....	96
3.1	หลักทั่วไปของความตกลง SPS.....	97
3.1.1	เป็นมาตรการที่จำเป็น.....	97
3.1.2	การไม่เลือกปฏิบัติ.....	97
3.1.3	อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศ.....	98
3.1.4	มีระดับที่เหมาะสม.....	99
3.1.5	อยู่บนพื้นฐานของหลักการและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์.....	100
3.1.6	มีการประเมินความเสี่ยง.....	100
3.1.7	ความโปร่งใส.....	101
3.2	ความสัมพันธ์ระหว่างความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการ สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช กับข้อยกเว้นเพื่อปกป้องชีวิต หรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืชภายใต้ความตกลงแกดต์	101
4.	ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า.....	103
4.1	หลักทั่วไปของความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า.....	103
4.1.1	การไม่เลือกปฏิบัติ.....	104
4.1.2	การหลีกเลี่ยงอุปสรรคต่อการค้าที่ไม่จำเป็น.....	104

สารบัญ (ต่อ)

4.1.3	อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศ	105
4.1.4	ความโปร่งใส.....	105
4.2	ความสัมพันธ์ระหว่างความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า กับความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช	106
5.	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ.....	108
5.1	โครงสร้างของความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ.....	109
5.1.1	พันธกรณีทั่วไป (General obligations).....	109
5.1.2	พันธกรณีตามข้อผูกพันเฉพาะ (Specific commitments).....	110
5.1.3	ภาคผนวกของแต่ละสาขาบริการ (Sectoral annexes).....	111
5.2	ข้อยกเว้นทั่วไป (General exceptions).....	112
6.	ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า.....	112
6.1	หลักทั่วไปของความตกลง TRIPs.....	113
6.1.1	หลักการปฏิบัติอย่างคนชาติ.....	114
6.1.2	หลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง.....	114
6.2	ข้อยกเว้นของความตกลง TRIPs.....	114
6.3	การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	115
6.3.1	เครื่องหมายการค้า (Trademarks).....	115
6.3.2	ข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผยและความลับทางการค้า.....	116

บทที่ 5 : ความสัมพันธ์ของความตกลงขององค์การการค้าโลก

	กับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	118
1.	ความสัมพันธ์ระหว่างความตกลงขององค์การการค้าโลกกับกรอบอนุสัญญา ว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	118
1.1	กรณีที่เป็นภาคีด้วยกันทั้งหมด.....	118
1.2	กรณีที่ไม่ได้เป็นภาคีด้วยกันทั้งหมด.....	119
1.2.1	กรณีที่บังคับตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	119
1.2.2	กรณีที่บังคับตามความตกลงขององค์การการค้าโลก.....	119
1.3	กรณีที่บังคับตามกฎหมายจารีตประเพณี.....	145

สารบัญ (ต่อ)

2. การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศภาคีของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบกับความตกลงขององค์การการค้าโลก.....	147
2.1 กรณีที่เป็นภาคีด้วยกัน.....	147
2.2 กรณีที่ไม่ได้เป็นภาคีด้วยกัน.....	147
2.2.1 กรณีบังคับตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ.....	147
2.2.2 กรณีบังคับตามความตกลงภายใต้บังคับขององค์การการค้าโลก.....	148
2.2.3 กรณีบังคับตามกฎหมายจารีตประเพณี.....	148
บทที่ 6 : บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	149
รายการอ้างอิง.....	156
ภาคผนวก.....	164
ภาคผนวก ก.....	165
ภาคผนวก ข.....	189
ภาคผนวก ค.....	193
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	196

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย